

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa Z. (O.) [x] z siedzibą w K.
przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...)
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 grudnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 listopada 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Nie w każdej, zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK

344/10, niepubl., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, niepubl., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl. i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.). Nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, niepubl.).

Skarżący powołał się na istnienie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do rozstrzygnięcia, czy w rozumieniu art. 61 ustawy z 17.05.1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1169. z późn. zm. - dalej „ustawa o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego”) legitymowanym podmiotem do wystąpienia o przywrócenie upaństwowionej nieruchomości lub odszkodowanie jest wyłącznie podmiot, któremu nieruchomość ta została odebrana, a roszczenia regulacyjne z wyżej wymienionej ustawy nie mogą być przedmiotem przelewu?”.

Po pierwsze, zagadnienie to nie jest zagadnieniem nowym, dotychczas w orzecznictwie nie rozstrzygniętym i stąd wymagającym analizy prawnej i wyjaśnienia w interesie publicznym. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 maja 2009 r. przyjął, iż dopuszczalny jest przelew wierzytelności o odszkodowanie za wydanie decyzji administracyjnej odmawiającej współwłaścicielowi tzw. gruntu warszawskiego ustanowienia wieczystej dzierżawy lub prawa zabudowy, która uznana została za wydaną z naruszeniem prawa (III CZP 18/09, OSNC 2010, nr 1, poz. 11). W uzasadnieniu wniosku brak argumentacji przemawiającej za potrzebą ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie i niemożności stosowania stanowiska Sądu Najwyższego do roszczeń należnych z tego tytułu kościelnym osobom prawnym.

Po drugie, zagadnienie prawne prezentowane przez skarżącego nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Sąd Apelacyjny nie twierdził bowiem, iż cesja tego rodzaju wierzytelności nie jest dopuszczalna, tylko, że skarżący nie jest legitymowany czynnie, stwierdzając brak następstwa prawnego, zarówno generalnego jak i syngularnego.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06, niepubl., z dnia 29 listopada 2007 r., II CSK 460/07, niepubl., z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, niepubl., z dnia 2 grudnia 2011r, III CSK 31/11, niepubl.).

Skonfrontowanie rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w wyżej wskazanym rozumieniu. W skardze kasacyjnej nie przedstawiono argumentów, które mogłyby świadczyć o tym, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, oraz, że w wyniku takiego naruszenia zapadł wyrok oczywiście wadliwy. Z podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia, którą Sąd Najwyższy jest związany wynika, iż powód nie był właścicielem nieruchomości przejętej na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. W. (Dz.U. Nr 50, poz. 279 - dalej: „dekret warszawski”), była nim natomiast Parafia [x], która jest odrębną od powoda kościelną osobą prawną, po której nie wykazał następstwa prawnego, ani pod tytułem ogólnym, ani szczególnym. To na jej rzecz Kuria [x] złożyła wniosek o przyznanie własności czasowej i to ona była uprawniona do zainicjowania postępowania regulacyjnego na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 6a ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, w odniesieniu do nieruchomości przejętej na podstawie dekretu warszawskiego. Natomiast

przedmiotem umowy z dnia 29 sierpnia 1949 r. nie mogła być cesja roszczeń regulacyjnych czy ich ekspektatywy, skoro podmiot mający być zbywcą wierzytelności, po dacie zawarcia umowy wystąpił dopiero o przyznanie prawa własności czasowej, a decyzja odmowna w tym przedmiocie zapadła 6 czerwca 1983r. Skarżący w świetle poczynionych ustaleń nie wykazał również, by kolejna umowa z dnia 25 lutego 1994 r. potwierdzała postulowany przez niego skutek umowy z dnia 29 sierpnia 1949 r.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ oraz § 10 ust 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).